

Zamestnávanie Ukrajincov s dočasným útočiskom

V zmysle zákona o službách zamestnanosti môže zamestnávateľ zamestnať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko, pričom sa **nevyžaduje** potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta ani povolenie na zamestnanie.

Zamestnávateľ tak môže zamestnanca s dočasným útočiskom zamestnať na **pracovnú zmluvu** (na dobu určitú, neurčitú, plný úväzok, skrátený úväzok) alebo **dohodu** (dohodu o vykonaní práce, dohodu o pracovnej činnosti, dohody o brigádnickej práci študenta).

Takýto zamestnanec môže byť tiež pridelený na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi.

V súvislosti so zamestnávaním občanov Ukrajiny so statusom dočasného útočiska je zamestnávateľ povinný plniť oznamovacie a registračné povinnosti voči príslušným inštitúciám - Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, Zdravotnej poisťovni, Sociálnej poisťovni, Daňovému úradu.

POVINNOSTI VOČI ÚRADU PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY

Informačná karta

V zmysle zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti má zamestnávateľ povinnosť zaslať na príslušný úrad práce tzv. **informačnú kartu** a to do 7 pracovných dní odo dňa nástupu do zamestnania a rovnako tak do 7 pracovných dní od skončenia zamestnania. K informačnej karte je zároveň povinný predložiť:

- Kópiu dokladu o uzatvorení pracovnoprávnom vzťahu (pracovnú zmluvu, dohodu o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru)
- Kópiu dokladu o pobyte - tzv. doklad o udelení dočasného útočiska

POVINNOSTI VOČI ZDRAVOTNEJ POISŤOVNI

Vstup do systému verejného zdravotného poistenia v SR je naviazaný na výšku príjmu zo zárobkovej činnosti, ktorý musí byť dohodnutý aspoň vo výške platnej minimálnej mzdy, t.j. pre rok 2023 je to suma **700,00 eur**. Dĺžka pracovného úväzku zamestnanca nie je na účely zdravotného poistenia rozhodujúca.

Ak sa osoba, ktorej bolo poskytnuté dočasné útočisko zamestná u slovenského zamestnávateľa s príjmom **aspoň vo výške mesačnej minimálnej mzdy (700 eur)**, na účely zdravotného poistenia sa stáva poistencom a je verejne zdravotne poistená. Zamestnávateľ je povinný takéhoto zamestnanca registrovať do príslušnej zdravotnej poisťovne pod kódom 2, resp. 2D najneskôr do 8 pracovných dní od vzniku zamestnania.

K prihláške poistenca je potrebné doložiť nasledovné dokumenty:

- kópiu pracovnej zmluvy (prípadne dohody o vykonaní práce, dohody o pracovnej činnosti),
- kópiu informačnej karty, ktorú zamestnávateľ zaslal na Úrad práce,
- kópiu dokladu o tolerovanom pobyte (tzv. doklad o dočasnom útočisku).

POVINNOSTI VOČI SOCIÁLNEJ POISŤOVNI

Ak zamestnávateľ zamestná občana Ukrajiny s dočasným útočiskom, plní si oznamovacie povinnosti voči Sociálnej poisťovni rovnako ako pri zamestnaní slovenského zamestnanca.

Zamestnávateľ prihlasuje zamestnanca na registračnom liste fyzickej osoby (RLFO) pod rodným číslom, ktoré má uvedené na doklade o dočasnom útočisku bez ohľadu na výšku príjmu. Ak občan Ukrajiny **nemá** rodné číslo pridelené, zamestnávateľ predloží RLFO príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne v **papierovej forme**. Následne Sociálna poisťovňa vygeneruje občanovi Ukrajiny na účely sociálneho poistenia identifikačné číslo sociálneho poistenia.

Pri vyplňaní RLFO zamestnávateľ nevypíše nižšie uvedené:

- v oddiele I. “fyzická osoba bez pobytu v SR” - uvádza sa iba v prípade fyzickej osoby bez pobytu na území SR
- v oddiele II. “adresa pobytu” - uvádza sa iba v prípade fyzickej osoby bez pobytu v SR

POVINNOSTI VOČI DAŇOVÉMU ÚRADU

V súlade so zákonom č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov sa mzda, prípadne odmena vyplatená občanovi Ukrajiny s dočasným útočiskom považuje za **príjem zo závislej činnosti, podliehajúci zdaneniu** a zamestnávateľ je povinný **vybrať preddavky na daň** z takéhoto príjmu.

Vysporiadanie daňovej povinnosti

Po uplynutí zdaňovacieho obdobia bude môcť občan Ukrajiny požiadať zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania dane, prípadne mu zamestnávateľ vystaví potvrdenie o zdaniteľných príjmoch a daňovú povinnosť si vysporiada sám podaním daňového priznania.

Môže si občan Ukrajiny uplatňovať nezdaniteľnú časť na daňovníka a daňový bonus na deti?

V zmysle zákona o dani z príjmov platí, že ak si chce zamestnanec uplatňovať na **mesačnej báze nezdaniteľnú časť na daňovníka a daňový bonus na deti**, musí zamestnávateľovi predložiť riadne vypísané a podpísané “Vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti”.

*Vyhlásenie na uplatnenie nezdaniťnej časti predkladať **nemusí** vtedy, ak sa rozhodne, že si nezdaniťné časti a daňový bonus na deti uplatní raz za rok, prostredníctvom ročného zúčtovania dane alebo podaním daňového priznania.*

Štátny občan Ukrajiny si však na mesačnej báze môže uplatniť len nezdaniťnú časť na daňovníka prostredníctvom už spomínaného Vyhlásenia.

Daňový bonus na deti si nemôže uplatniť na mesačnej báze, môže až v rámci ročného zúčtovania dane, prípadne daňového priznania, pretože sa tu postupuje rovnako ako u nerezidentov.

*To znamená, že na uplatnenie daňového bonusu sa vyžaduje splnenie podmienky **najmenej 90 % úhrnu zdaniteľných príjmov na území Slovenskej republiky**, čo zamestnanec deklaruje čestným vyhlásením v žiadosti o vykonanie ročného zúčtovania dane, pokiaľ sa rozhodol vysporiadať daňovú povinnosť prostredníctvom zamestnávateľa, t.j. vykonaním ročného zúčtovania dane.*

K žiadosti musí zamestnanec tiež priložiť relevantné doklady, akými sú:

- *rodné listy detí a*
- *potvrdenia o návšteve školy - vyžaduje sa úradné preloženie do slovenského jazyka.*